

Eriklerin organik gübrelerle gübrelenmesi, sert çekirdekli meyve yaprak testere sineği yoğunluğunu azaltır

Автор(и): гл. ас. д-р Вилина Петрова, Институт по земеделие, Кюстендил; гл. ас. д-р Анелия Здравкова,
Институт по земеделие, Кюстендил

Дата: 25.04.2024 *Брой:* 4/2024

Kiraz yaprak eşekarısı (*Neurotoma nemoralis*) güney İsveç, Danimarka, Orta Avrupa, Baltık devletleri, İtalya, Macaristan, Romanya, Kuzey Kafkasya, Türkiye, Kazakistan, eski SSCB'nin Avrupa kısmının orta ve güney bölgelerinde ve güneybatı Sibirya'da görülür.

Tür, ülkemizde yaygın olarak bulunur ve başlıca kiraz, idris, şeftali, kayısı, erik, dağ eriği, ayva, badem vb. ağaçlara zarar verir. Sahte tırtılı, saldırdığı ağaçların

yapraklarıyla beslenir ve bazı yıllarda, yüksek popülasyon yoğunluğunda, tüm ağaçların dallarını tahrip edebilir.

Ergin böcek, sarı benek ve çizgili siyah bir eşekarısıdır. Karın kısmı oldukça yassılaştırmıştır ve bacaklar pas rengi sarıdır. Kanatlar zarımsı, şeffaf ve siyah damarlıdır. Vücut uzunluğu 7–8 mm'ye ulaşır.

Kiraz yaprak eşekarısı yumurtaları

Yumurtlama hemen sonrasında yumurta açık sarı renktedir, daha sonra neredeyse beyaz olur ve uzunluğu 1.6 mm'dir. Sahte tırtıl açık yeşilden koyu yeşile kadar değişen renkte, sırt tarafında sarı çizgilere sahiptir. Vücut çıplaktır, kılsızdır, ilk göğüs segmentinin üst tarafında dört küçük leke bulunur. Üç çift göğüs bacağı ve sadece bir çift karın bacağı vardır. Vücut boyunca uzunlamasına daha koyu bir sırt çizgisi uzanır. Vücut uzunluğu 24 mm'dir.

Kiraz yaprak eşekarısının genç sahte tırtılları

Zararlı yılda bir döl verir ve toprakta 10–40 cm derinlikte sahte tırtıl olarak kışlar. Erken ilkbaharda, mart başında, sahte tırtıllar koza içinde pupa olur ve eşekarıları mart sonundan nisan başına kadar çıkar ve uçar. Ergin eşekarıları, sakın ve ılık havalarda güneş doğduktan sonra aktiftir. Serin ve rüzgarlı koşullarda, çimenlerin ve çalıkların yapraklarının altına ve daha seyrek olarak meyve ve diğer ağaçların üzerine saklanırlar. Çiftleşmeden sonra, sıcak ve güneşli havalarda, en genç tepe yapraklarının alt yüzeyine 2 ila 26'lık gruplar halinde yumurta bırakmaya başlarlar. Bir dişi 40 ila 70 yumurta bırakır. Embriyonik gelişim, ortalama günlük sıcaklık 10.4 ila 13.3°C olduğunda 9 ila 14 gün sürer. Yumurtadan çıktıktan sonra, larvalar yaprakları iskeletleştirerek parankimada küçük delikler açar. Daha sonra yaprakları ağ örgüsüne sarar ve içinde yaşayıp sarılı yapraklarla beslenmek için ortak yuvalar oluştururlar. Bir yuvadaki yapraklar tahrip olduktan sonra, başka bir yere taşınır ve yeni bir yuva yaparlar. Sahte tırtıllar son derece oburdur ve tüm ağaçların yapraklarını tahrip edebilir. Gelişimleri yaklaşık 24 ila 36 gün sürer ve beslenmelerini tamamladıktan sonra, çoğunlukla 10–20 cm derinlikte kışlamak üzere toprak içindeki odacıklara girerler. Yaklaşık %60'ı diapause'a girer ve ikinci yılın baharında pupa olur.

Mücadele

Kiraz yaprak eşekarısının etkili bir şekilde kontrolü için, kışlayan sahte tırtılları yok etmek amacıyla bahçelerde derin toprak işlenmesi yapılması ve idris, yaban eriği gibi beslenebildikleri yabancı konukçu bitkilerin uzaklaştırılması gerekmektedir.

Kiraz yaprak eşekarısının kirazda neden olduğu zarar

Kimyasal mücadele genç larvalara, yumurtadan çıktıktan hemen sonra, daha iyi korundukları ağ yuvalarını oluşturmadan önce yöneltilmelidir. Ekonomik zarar eşiği, meyve tutumu oluşumu / meyve irileşmesi fenofazları sırasında larvalarla bulaşık sürgün oranının %10 olmasıdır. Bu zararlıya özel olarak kayıtlı bir insektisit bulunmamakla birlikte, yüksek popülasyon yoğunluğunda yaprak yiyen tırtıllara karşı mücadele için kayıtlı tüm ürünler kullanılabilir. Bunların çoğu sentetik piretroitlerdir.

Kiraz yaprak eşekarısının sahte tırtılları, predatör toprak omurgasızları, çeşitli kuş türleri ve zar kanatlı parazitoitler (*Limneria crassifemur* L. ve *Holocromus incrassiator* Holmgr.) tarafından saldırıya uğrar. Yumurtalar, Coccinellidae, Chrysopidae familyalarına ait türler ve diğer predatörler için besin görevi görebilir.

Eşekarısının erikte neden olduğu zarar

Organik erik üretiminde, son yıllarda Tarım Enstitüsü – Kyustendil'de yapılan bilimsel bir çalışma, eriklerin organik gübrelere gübrelenmesinin kiraz yaprak eşekarısı popülasyon yoğunluğunu azalttığını göstermiştir: Ağaç başına 5.0 kg oranında Vita Organic ile gübreleme – %18.3, Ekofol şemasına göre uygulama – %31.7, ağaç başına 2.5 kg oranında Vita Organic – %41.5 ve Humustim uygulaması – %53.7 oranında azalma sağlamıştır.

Fotoğraflar: Başasistan Dr. Vilina Petrova